

THE FUNCTION OF SIMPLE SENTENCE BETWEEN ALBANIAN AND ENGLISHⁱ

Shkelqim Millakuⁱⁱ

Prof. Assoc. Dr., Faculty of Philology
University of Prizren, Prizren, Kosovo

Abstract:

In Albanian and English we have same kind of sentences (**simple, compound or complex sentence**). The major of elements or constituents that can be found in clauses are **subject, predicate, object, complement** etc. For Albanian and English most linguists agree on the needs to recognize at least the following word classes: **noun, verb, adjective, preposition, adverb, determinative and conjunction**. Each of these words classes is illustrated in the sentence below. The noun or noun phrase can be subject, object, and predicate (...) in the meaning of the structure of syntax. "The kernel sentence, then, has two main parts –a **subject** and a **predicate**. The subject consists of noun phrase; the predicate consists of the verb phrase"ⁱⁱⁱ We may begin our inquiry into the study of syntax between Albanian and English. There are four main types of sentences: **simple, compound, complex and compound complex**.

By the simple sentence we can see the structure between Albanian and English, too e.g.

Maca e mbyeti miun.

S (NP) P (VP) O (NP)

The cat killed the mouse.

S (NP) P (VP) O (NP)

Key words: sentence, simple, compound, complex and compound complex

Простите реченици како во албанскиот, така и во англискиот јазик имаат една или две главни членови, но треба да имаат глагол – прирок. Овој тип на реченици е многу чест во двата јазика, како:

ⁱ ПРОСТА РЕЧЕНИЦА - FJALIA E THJESHTË

ⁱⁱ Correspondence: email shkelqim.millaku@uni-prizren.com

ⁱⁱⁱ Virginia Tufte. (1971). Grammar as Style. London, p.15.

Tom lexon **librin**.

S P DO

Tom reads **the book**.

S P DO

Teuta works in **the garden**.

S P DO

Teuta punon **në kopsht**.

S P DO

John speaks **English** well.

Johni (e) flet mirë (**anglishten**).

S P DO

Arbeni reads (a) **newspaper**.

S P DO

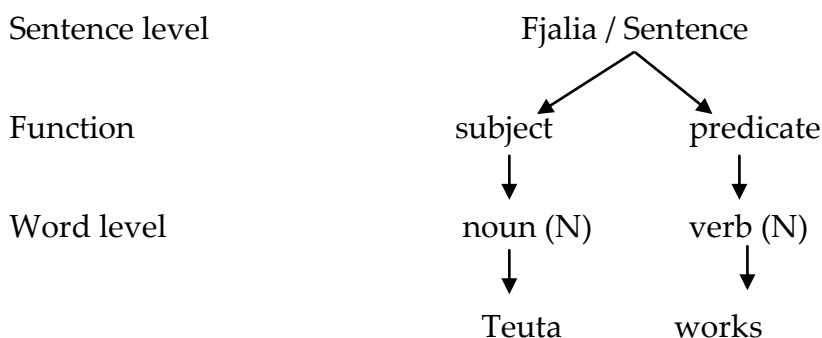
Arbeni lexon **gazetën**.

Arbeni and Teuta read **books**. (сложен подмет)

Tom and Arta **read and enjoys** books. (сложен глагол - compound verb)

Tom reads **books and newspapers**. (сложен директен објектј - compound direct object). Од дадениве примери може да се забележува дека има сличности и разлики меѓу двата јазика. Ако се споредат речениците на албански и на англиски јазик **Johni (e) flet mirë (anglishten)** - **John speaks English** well, објектот во албанскиот јазик има посложена структура отколку во англискиот јазик, бидејќи во албанскиот јазик истата се удвојува со помош на **e**, додека во англискиот јазик објектот не се повторува (удвојува) во реченицата. Исто така се уочува и разлики во редоследот на зборовите. Имено, во албанскиот јазик прилогот се употребува пред именката, додека во англискиот јазик имаме обратен редослед.

Генеративна шема на реченицата **Teuta punon – Teuta works** би била:

Шема. 1

Во структурата на реченицата на албански и англиски јазик имаме разлики и сличности: **Nga dera doli një vazë shtathedhur**. (Cs)

Rr K/P K/S P

Benit iu kthye **vajza** nga **Wiena**^{iv}. (Cs)

IO P K DO

Mary is in the flat. (Eng)

S V DO (Cs)

He gives me expensive **present**.

S V O

The daughter is sleeping. -----The daughter is asleep.

S V O (Cs)

Овие два типа во двата јазика се доста продуктивни. Структурата на реченицата SVOO може да се преобразува и во SVOA. Сметаме дека е корисно да се дадат уште неколу реченици:

He sent Arta's a card. ---- **He sent a card to Arta.**

Ai ia dërgoi Artës kartën. --- Ai e dërgoi kartën te Arta.

He left Arta's card. ----- He left a card for Artën.

Ai ia la Artës kartën. --- Ai e dërgoi kartën për Artën.

Randolph Quirk вели дека "In a complex sentence one or more of its elements, such as direct object or adverbial, are realized by a subordinate".^v

Тврдењето Simple sentence may be divided into four major syntactic classes, whose use correlates with different communicative functions,^{vi} важи и за албанскиот јазик.

The teacher will speak to the dean today.

(Mësuesi do të flasë me dekanin sot.)

Простата реченица мо`еме да ја разгледуваме и во врска со подигањето и спуштањето на основниот тон при нејзиното изговарање, т.е. интонацијата. Со својата интонација, секоја реченица е јасно одделена од другите делови на текстот, од другите реченици. Следствено на ова, имаме три типа реченици: расказни (се одбележува со точка), прашална (со прашалник) и извична (со извичник). Во рамките на секој тип од речениците, среќаваме потврдни и одречни реченици (расказни, иавични, желбени, заповедни, прашални и во албанскиот јазик еден вид наречени како начин на чудење). На пример:

Do të flasë mësuesi me dekanin sot?

Will teacher speak to the dean today?

Who will you speak to?

(Kush do të flasë me dekanin?)

You will speak to the dean?

(Ju do të flisni me dekanin?)

^{iv} Shkelqim Millaku, 2015, IJIR, The contrast of Direct object between Albanian and English Language, <http://imperialjournals.com/index.php/IJIR/article/view/1320>

^v Randolph Quirk (...). (1985). A comprehensive grammar of the English language. London, f. 719

^{vi} Randolph Quirk. (1973). A university grammar of English, London, f. 191.

Еден модел на реченици без подмет но каде од глаголот се идентификува лицето се и примерот

Speak to the dean today. (Flet me dekanin sot.)

Во споредбен начин изгледа вака

Mësuesi do të flasë me dekanin sot.

S P DO (Rr)

The teacher will speak to the dean today.

Во поглед на функцијата на именката како подмет и позицијата во реченицата на почетокот и пред именката, но и според функцијата и местоположбата на предметот по глаголот меѓу верзијата на истата реченица дадена на албански и англиски јазик има сличности. Меѓутоа, се разликуваат во препозитивниот член во англискиот јазик и постпозитивниот член во албанскиот јазик: **the teacher**, додека во албанскиот **mësuesi**. Друга сличност е во предлозите: англиски: **to the dean** на албански **me dekanian**.

Во двата јазика, простата реченица во својата структура може да има само еден од хжглавните членови на реченицата, т.е. или подметот или прирокот, но може да ги има двата члена на реченицата:

Ai studion në Universitet. He study **at University.**

Unë jam nga Londra. I am **from London.**

Artës i pëlqen të luan tenis. Arta likes **play tennis.**

Ne kami dy shokë. **We have two friends.**

Именката, заменката или именската синтагма игра иста функција во реченицата во двата јазика:

Teuta është studente - Teuta is a student.

Ai (Beni) punon në bibliotekë.

He (Beni) works in the laibrary.

И во заповедните и прачалните реченици се забележуваат сличности и разлики:

Shko në shkollën tuaj. Go to your school.

Shko me autobus. Go by bus.

Ju lutem a mund ta huazoj fjalorin tuaj. Please, lend me your dictionary.

Топиката на заменката и именката во именската група во двата јазика се разликува. Имено, во албанскиот јазик по правило заменката се употребува по именката што ја определува, додека во англискиот јазик редоследот е обратен, замена + именка: **shkolla e juaj**, kurse në gjuhën angleze përemri përdorët para emrit **your school**, ose **fjalorin tuaj - your dictionary**.

Кај прашалните реченици редоследот на зборовите е како во примерите:

Ku është Tomi? Where is **Tomi?**

Si e keni emrin? What is your **name?**

Djalë, a jam i lodhur! Boy, am I tired!

S P DO S P DO

To hold me to the letter of your law!

Look on my works, ye Mighty, and despair!^{vii}

Hold What a shame!

За англискиот јазик се вели дека: “described as a fixed order is used to show the relationship between the main elements of a sentence, i.e. the **subject, object or complement, and the verb.**”^{viii} Ова важи и за албанскиот јазик:

Teuta | është | duke e blerë | një veturë të re.

S Aux. V O

A është | Teuta | duke e blerë | një veturë të re?

Aux S V O

Teuta | is | buying | a new car.

S Aux V O

Is | Teuta | buying | a new car?

Aux S V O

Dje unë luajta futboll. Futboll luajta dje.

Adv. S V O O V Adv

Unë luajta futboll dje.

S V O Adv.

I play football yesterday^{ix}.

S V O Adv.

Ajo e thirri mësuesin.

Ai punoi në shtëpi.

She phoned the teacher.

He worked at home.

И од погоре дадените реченици може да се извлече општ заклучок дека како во албанскиот, така и во англискиот јазик именката има главна функција во реченицата, таа се јавува најчесто како подмет, именски дел од прирокот, директен или индиректен објект и др.

“**Nominal clause**” има функција на именска синтагма. Цитираме: “Togfjalëshi është njësi sintaksore strukturore e përfituar gjatë ligjërimin nga bashkimi gramatikor dhe kuptimor i dy ose më shumë fjalëve kuptimplota të bashkuara me lidhjen e nënrenditjes, që tregon marrëdhënie midis sendeve, dukurive, proceseve e

^{vii} Michael Meyer. (2008). English and American literature. Stuttgart, f. 49.

^{viii} Geoff Sammon. (2002). Exploring English Grammar. Berlin, f. 13.

^{ix} Shkelqim Millaku, 2015, The Direct Object, Anglisticum, <http://aassee.eu/anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view/233/1721>

tipareve".^x Nga kjo (togfjalëshi, fjali e thjeshtë emërore) mund të kemi: **kryefjalë, kundrinë, përcaktorë dhe rrethanor**. Ne zakonisht kemi bërë vlerësim për emrin, togfjalëshin emëror apo pjesë të tjera të ligjëratave, të cilat kanë funksionuar si emër. Mirëpo, përbërja e një fjalie mund të jetë përcjellur me diçka të ngjashme (fjali sinonimike), me një togfjalësh emëror apo të ngjashme që ka mundësi për t'u kuptuar me një funksion objektiv të fjalisë se thjeshtë apo të përbërë. Në gjuhën shqipe dhe angleze kjo dukuri është mjaft prodhimtare.

Реченицата може да има синонимна структура:

He thinks you will be surprised.	(He thinks something.)
Ai mendoi t'ju sjellë juve befasi.	(Ai mendoi diçka.)
That she got better was a miracle. ^{xi}	(Finite nominal clause – subject)
I heard that you were there.	(Finite nominal clause – subject)
I wanted you to know.	(Non-finite nominal clause – object)
He likes playing rugby.	(Non-finite nominal clause – object)

Во англискиот јазик се можни различни варијанти на речениците, па ова е можна и во албанскиот јазик:

a. John is eager to please.

John has refused the offer.

John criticized the book.

b. John's being eager to please.

John's refusing the offer.

John's criticizing the book.

c. John's eagerness to please

John's refusal of the book.

John's criticism of the book.

Во албанскиот јазик:

Arta rezervoi librin.

Arta mund ta rezervojë librin.

Arta lexoi librin.

Во албанскиот јазик како и во другите јазици имаме неколку видови независносложени реченици: составни, спротивни, резделни, исклучни и заклучни. Во зависносложените реченици спаѓаат временските, причинските, последичните, целните, условните, допусните, начинските, односните и исказните.

a. **A e kam kaluar testin apo jo nuk ka shumë rëndësi.**

a. **Nuk ka shumë rëndësi a e kam kaluar testin, apo jo.**

^x Mehmet Çeliku (...). (1996). Gramatika e gjuhës shqipe II, Tiranë, f. 81-82.

^{xi} Graeme Kennedy. (2003). Structure and Meaning in English a Guide for Teacher. Great Britain, f. 270.

b. Whether I pass the test or not does not matter very much.

b. It does not matter very much **whether I pass the test or not**.

Nga këto fjali mund të vlerësohet raporti sintaksor i fjalive kryefjalore ndërmjet gjuhës shqipe dhe gjuhës angleze. Një vlerësim të kësaj natyre mund ta kemi edhe në modelet të tjera në kundrinë, përcaktor etj, p.sh. **Nominal clause as object: (kundrinë)**
Unë **vërtetë** nuk e di **se na duhet neve makina e re**.

I don't know **whether we really need a new car**.

Nominal clause as complement:

Për çka po brengosen shokët në **qoftë se do të qëndrojnë këtu ose do shkojnë diku**.

What our friends worry about is **whether to stay here or move elsewhere**.

Именската синтагма составена од предлог, сврзник или замена - Nominal clause as prepositional complement, pronoun е многу продуктивен во двата јазика:.

Kjo e ngrit pyetjen **se, nëse ne duhet ta braktisim planian apo jo**.

This raises the question **as to whether we should abandon the plan**.

Номиналните реченици - Nominal clause with / that – që, se, i cili и др.:

That she is still alive is a consolation.

He smoked briefly, his eyes following a pattern of concrete blocks in the school building".^{xii}

Во начинот на образување на опрееленоста и неопределеноста на именката во двата јазика имаме разлики.^{xiii*} Постпозитивниот член во албанскиот јазик за образување на членувана форма на именката (-i, -u, -a^{xiv}) се прилепува кон именката, како: **libri, the book, shoku – the friend**, додека во англискиот јазик имаме /the/, која се употребува пред именката, а задолжително пред именката во членувана форма. Друга разлика меѓу двата јазика е тоа што во албанскиот јазик нечленуваното зборче /një/ се употребува во нечленувана форма кај сите именки во еднина и во множина без разлика на кој род им припаѓа именката, додека во англискиот јазик имаме /a/ и /an/, кои се употребуваат по одредени правила. Членот /a/ се употребува пред именки во еднина кои започнуваат со согласка, додека /an/ пред именки што почнуваат со самогласка.

Функцијата на именката во сложена реченица

Општо познато е дека сложената реченица е синтаксичка единица што содржи најмалку два прирока. За синтаксата е важен односот меѓу двете одделни реченици што ја создаваат сложената. Овој однос може да биде од два вида: двете реченици да не зависат една од друга, да се поставени во однос на координација и

^{xii} Virginia Tufte. (1971). Grammar as Style, London, f. 50.

^{xiii*} Shkelqim Millaku, Studimet e S. Rizës për nyjën e gjuhës shqipe, Profesor Selman Riza dhe Albanologjia, Korçë, 2009, f. 143-150.

^{xiv} Shkelqim Millaku, 2015, The Genitive, Anglisticum,

<http://aassee.eu/anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view/1218>

тогаш имаме независнословени реченици, а може едната од речениците да биде поставена во зависен однос кон другата (однос на субординација) и тогаш добиваме зависнословена реченица.

Именката во албанскиот и во англискиот јазик како во прости реченици има една од главни функции и во сложени реченици. Во овој дел од трудот ќе се обидеме да го разгледаме функцијата на именката во сложена реченица во двата јазика. Имам неколко вида сложени реченици:

а. **Сложени на зависни реченици – Fjalë të përbëra të pavarura,**

б. **Сложени зависни реченици – Fjalë të përbëra të varura,**

в. **Сложени независни и зависни реченици (мешани) – Fjalë të përbëra të përziera (të varura dhe të pavarura),**

г. **Сложени асиндетни реченици – Fjalë të përbëra asindetike (pa lidhëza).**

За сложената реченица Randolph Quirk вели: “compound sentence the immediate constituents are two or more coordinate clause. In a complex sentence one or more of its elements, such as direct object or adverbial, are realized by a subordinate”.^{xv} Независнословените реченици ги делима на две групи: во првата ги вклучуваме оние во кои врската меѓу дел-речениците е потесна, а во втората оние со полабава врска меѓу дел-речениците.

Најобична врска меѓу речениците во една сложена реченица се воспоставува со сврзници. Општо познато е дека сврзниците се неменливи зборови кои се користат за врзување (спојување) на зборови, синтагми или реченици помеѓу себе. Кога умре Скендербег, султанот рече: “Сега Европа и Азија се мои! Тешко на Европа, бидејќи ги изгуби и копјето и штитот “. Сврзниците можат да се групираат во две поголеми групи: сврзници кои поврзуваат два члена или два дела кои имаат иста вредност во реченицата (независни сврзници), и сврзници кои поврзуваат делови со различни вредности, едната главна а другата зависна (зависни сврзници).

Независни сврзници се: составни, разделни, спротивни, заклучни.

Зависни сврзници се: експликативни, за место, за време, причински, целни, споредбени, начински, условни, следични, допусни.

Според значењето сврзниците се:

- **Составни** со кои се врзуваат составните реченици: e (а, па, и), dhe (и), edhe (и), si edhe (како и), as...as... (ниту ... ниту ...), а (или, или ... или), hem...hem... (и така ... и така), si...si... (како . . . како), si... ashtu edhe (како ... така и), jo vetëm... por (edhe) - (не само . . . но (и), jo vetëm që ... por as (не само што... туку не и), le që... por (edhe) (не само што ...но (и), jo që...po (не дека ...туку), jo

^{xv} Randolph Quirk (...). (1985). A comprehensive grammar of the English language. London, f. 719

që... po (r) edhe (не дека ... но (и)), jo veç (që) ... por edhe (не само (дека)... но и), jo vetëm (që) ... por (не само што) ... но), jo vetëm (që) ... por as (не само (дека)... па дури), jo vetëm (që) ... por edhe (не само (дека) ... но и), jo vetëm (që) ... porse (не само (дека) ... но иако), le që... por as (që) (не само што ... па дури ни), le që... por edhe (не само што ... но и);

- **Спротивните** сврзници врзуваат спротивни реченици, и тоа: po (но, туку, ама), por (но), kurse (додека), megjithatë (меѓутоа), megjithkëtë (со оглед на тоа), mirëpo (ама, добро но), ndërsa (додека), teksa (доколку), porse (но иако), veç (само), veçqë (само што), veçse (само што), vetëm (само), vetëm se (само што) и др .

- **Разделни:** a (или), apo (или), ose (или), даç... даç (или ... или), ja ... ja (или ... или), ndo... ndo (или ... или), qoftë ... qoftë (било ... било), ose... ose (или . . . или) , o... o (или ... или);

- **Заклучни:** andaj (затоа), ndaj, pa (затоа), prandaj (затоа), domethënë (значи) и др.

- **Експликативни:** se (дека), që (да), në (во), nëse (ако);

- **За место:** ku (каде), tek (кај), nga (од), kudo (секаде), ngado (од секаде), tekdo (кај некои), deri ku (до каде), gjer ku (до каде), nga ku (од каде), që ku (каде што), kudo që (било каде), ngado që (каде и да), kurdoherë që (секаде каде), para se (пред да), posa që (само што), që kur (од кога), që se (дека), qysh se (откако), saro që (само што), sa herë (që) (секогаш кога), sa kohë (që) - (секое време), përpara se (пред да);

- **Причински:** se (затоа), sepse (затоа што), si (како), pasi (mbasi) (откако), derisa (додека), gjersa (додека), përderisa (додека), kur (кога), që (што), saro (само), meqenëse (иако), meqë (иако), ngaqë (откако), ngase (оти), duke qenë se (така да), nga frika se (од страв), nga shkakun që (поради), për arsye se (заради), për shkak se (заради), posa që (штом), saro që (само што),

- **Целни:** që (што), me qëllim që (со намера да), në mënyrë që (на начин што), me të vetmin qëllim që (со единствена причина);

- **Споредбени:** sa (колку), aq sa (толку), se (како), sesa (отколку), se ç` (каков), nga ç` (бидејжи), nga sa (од колку).

- **Начински:** si (како), siç (како), ashtu si (ç) - (како да), po (r) si (но како), sikurse (како што), sikundërse (како што),

- **Условни:** në (во), po (но), nëse (ако), kur (кога), sikur (како), në qoftë se (ако), në është se (ако), në rast se (во случај да), po qe se (ако случајно), me kusht që (под услов да);

- **Последични:** sa (колку, што), saqë (така што), që (така да), aq sa (толку - колку што), kështu që (така што);

- **Допусни:** megjithëse (иако), megjithëqë (иако), ndonëse (макар), sado (që) - (колку и да), sido (që) - (како и да), edhe në (и во), edhe në qoftë se (и во случај да), edhe po (но и), edhe pse (иако), edhe sepse (иако), edhe sikur (и како).

За ова ќе дадеме неколку реченици:

Ajo e ka dëgjuar **një zë** poshtë **dhe** i ka telefonuar **prindërit e saj**.

She heard a **noise** downstairs **and** phoned **her parents**.

Teuta nuk shkoi **në shkollë** sepse **ajo** ishte **e sëmurë**.

Teuta didn't go to **school** because **she** was **ill**.

His father used to be rich **and he** will buy a new **car**.

I don't like **dogs**, **and my sister** doesn't like **cats**.

You can write **on paper**, **or you** can use a **computer**.

A tree fell **onto the school roof** in a **storm**, **but none of the students** was **injured**.

Реченицата: I feel to speak **Albanian**, and **my friend** feels to speak **English**, e независносложена составена од две независни:

I feel to speak **Albanian**, and **my friend** feels to speak **English**^{xvi}.

S P DO S P DO

Beni played **football**^{xvii}, **so I** went **at school**.

S P DO S P DO

(**Beni** luan **me top**, kështu që **unë** shkova **në shkollë**)

S P DO S P DO

Еве неколку примери од зависносложени реченици:

Dikush këndonte **dhe të tjerët** flisnin **ngadalë**.

S S DO

Shiu kishte **pushuar** dhe **qielli** ishte **kthjellur**. **Koha** ishte **me shi** dhe **Beni** dhe **unë** shpejtua **hapin** dhe pas pak dëgjua **disa zëra** duke **ma thirrur**, por **ne** nuk u **ndalem**, sepse **nuk ia besonim se do të ndalet shiu**. **Peshku** në **det** e **fulterja** në **zjarr**.

Qielli ishte i vërejtur dhe deti **i trazuar**. Shakaja është shaka dhe fjala - fjalë.

P (именка)

Shtëpitë janë të gurta dhe të shumtat **me dy kate**. Të dy ishin të martuar: të

P (именка)

dy **me një karvan** fëmijë.

P (именка)

^{xvi} Shkelqim Millaku, Xhevahire Topanica, 2016, European Journal of Education Studies, <http://www.oapub.org/edu/index.php/ejfl/article/view/294/739>

^{xvii} Shkelqim Millaku, Xhevahire Topanica, 2016, European Journal of Education Studies, THE COMPOUND NOUNS BETWEEN ENGLISH AND ALBANIAN LANGUAGE <http://www.oapub.org/edu/index.php/ejes/article/view/216/513>

Prishtina është **vend i vogël** dhe ndërtime janë **po ato**.

P (përcaktor)

P (përcaktor)

Ajo ditë **vere** nuk ishte si ditët e tjera. Vjeshtë **pa shi** dhe verë **pa lule** nuk ka.

P (përcaktor)

P (përcaktor)

P (përcaktor)

Beni reads **a book**, however **Arta** reads **a newspaper**.

S P DO

S P DO

Beni speaks **English**, but **Tomi** speaks **Albanian**.

S P DO

S P DO

Toni reads **newspaper**, **his friend** reads **magazine**.

A write with strong intelligence but weak invention is not likely to become novelist.

The Reverend Mr. Gaster begins Peacock's series of gourmandizing clergymen,

Panscope is his first and thinnest burlesque of Coleridge's transcendentalism.^{xviii}

Arta suppose that **she can use phone**.

In a few minutes I'll ask **him** what he wants tomorrow.

Во зависнослужените реченици имаме најмалку по една главна и една зависна дел-реченица. Главната се одликува со тоа што може да стои и сама (макар што има и ограничувања во овој поглед), а зависната – со тоа што сврзникот, односно сврзувачкиот збор оди секогаш заедно со тоа. На пример:

Beni reads **newspaper**, **because the book** is difficult.

Beni lexon **gazetën**, sepse **libri** është i vështirë.

Ne do të vazhdojmë të luajmë **futboll**, **nëse Agroni** nuk **vonohet**.

I met **him** **when I** was at the university.

Во двата јазика имаме и меѓани (миксни) сложени реченици, со независни и зависни реченици:

Studentët janë duke studiuar **sepse** kanë test nesër, mirëpo biblioteka mbyllet në ora 18:00.

The students are studying **because** they have a test tomorrow, so the library closed at 06:00.

Arat dhe Beni shkuan në kinema, pastaj ata përfunduar studimin.

Arta and Beni went to the movies **after** they finished studying.

Në një përshkrim të togfjalëshit emëror që zënë një vend të qëndrueshëm dhe kryesor në fjali, si: The tall **girl** standing in the corner is my **sister**.

The tall **girls** standing in the corner are my **sisters**.

The tall **girl** standing (**which or who**) has a blue sweater] is my **sister**.

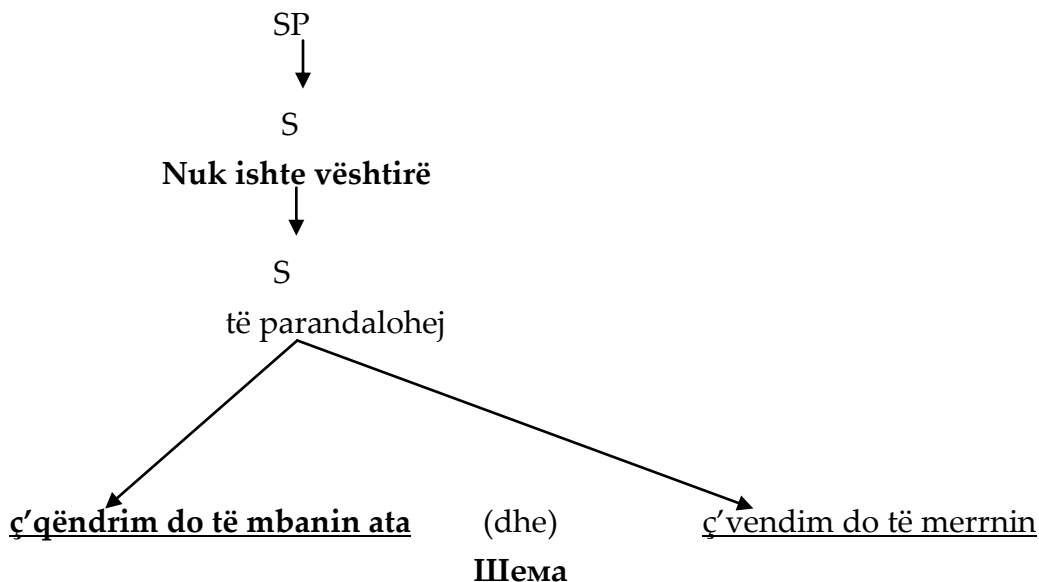
I saw the tall **girl** in [the corner (**which or who**) was full of **pople**.^{xix}

^{xviii} Thomas Love Peacock. (2002). Notable British novelist, vol. 3, New York, (USA), f. 709.

^{xix} Randolph Quirk & Sidney Greenbaum, (1985), A comprehensive grammar of the English language. New York, f. 1238.

Ky model është i ngjashëm me atë të gjuhës shqipe dhe mund të quhet asindetike. Fjalitë e përbëra me nënrenditje janë shumë prodhimtare në shqip dhe anglisht. Një fjali e përbërë më nënrenditje që mund të ketë tri apo me tepër degë është komplekse, si: **Nuk ishte vështirë të parandalohej ç'qëndrim do të mbanin ata dhe ç'vendim do të merrnin.**^{xx}

Kjo fjali ka tri degë në këtë diagram.

Горедадената реченица е комплексна. Главна реченица е **Nuk ishte vështirë**, додека другите реченици се зависни. Слични ситуации имаме и во англискиот јазик:

Independent Independent
 I like a teacher and the teacher likes me.
 S P DO S P DO

Independent dependent
 I like a teacher because he likes me.
 S P DO S P DO^{xxi}

John has worked in New York, because he liked it.

References

1. Abney, S.P. (1987). The English noun phrase in its sentential aspect. Cambridge.
2. Aboh, E. O. (2004). The morphosyntax of complement-head sequences. New York.

^{xx} Ahmet Kelmendi, (2002). Gramatika e gjuhës së sotme shqipe. Prishtinë f. 112.

^{xxi} Shkelqim Millaku, 2016, IJIR, The contrast of Direct object between Albanian and English Language, <http://imperialjournals.com/index.php/IJIR/article/view/1320>

3. Wojcicki, A. (1995). Constraints on suffixation, Tübingen. Germany.
4. Adams, V. (1973). An introduction to modern English word-formation. London.
5. Carnie, A. (2002). Syntax. Oxford.
6. Radford, A. (2004). English Syntax. Cambridge.
7. Radford, A. (1997). Syntactic theory and the structure of English. Cambridge.
8. Radford, A. (2004). English syntax. Cambridge.
9. Spencer, A & Arnold Zwicky. (1998). The Handbook of Morphology, Malden (USA).
10. Downing, A & Philip Locke. (2002). A university English grammar. London.
11. Becker, A & Markus Bieswanger. (2006). Introduction to English linguistics. Germany.
12. Mark, A. (2005). What is Morphology? Malden.
13. Aronoff, M. (1992). Morphology now, State University of New York.
14. Aronoff, M. (1975). Word Formation in Generative Grammar. Cambridge.
15. Bas, A. (2008). English syntax and argumentation. Cambridge.
16. Baker, C.L. (1995). English Syntax. London.
17. Connor, F. (1993). The Meaning of Syntax. New York.
18. Kallulli, D. (1999). The Comparative Syntax of Albanian. Durham.
19. Adger, D. (2003). Core Syntax. Oxford.
20. Kruising, E. (1995). English Accidence and Syntax. Wien.
21. Herburger, E. (1990). English noun phrase structure. Wien.
22. Selkirk, E. (1982). The syntax of Words. London.
23. Bach, E. (1966). An Introduction to Transformation grammar. New York.
24. Bach, E. (1968). Noun and Noun-Phrase. New York.
25. George, Y. (2006). The Study of language. New York.
26. Georgio, G. (2003). Sintaksa, struktura e ligjërit, përkth. Blerta Topalli. Tiranë.
27. Gerhard, N. (1971). Papers in Contrastive Linguistics. Cambridge.
28. Gerrit, R. (1999). First Explorations in English Syntax. London.
29. Giordano, E. (1963). Fjalori i Arbëreshëve të Italisë. Bari.
30. Giorgio, G. (2003). Sintaksa (përkthyes Blerta Topalli). Tiranë.
31. Goçi, I. (1986). Antonimet e Gjuhës së sotme shqipe. Prishtinë.
32. Graeme, K. (2003). Structure and meaning in English. Great Britain.
33. Grup autoresh. (2002). Gramatika e Gjuhës shqipe I. Tiranë.
34. Grup autoresh. (2002). Gramatika e gjuhës shqipe II. Tiranë.
35. Ian, R. (1997). Comparative Syntax. London.
36. Ingo, P. (2003). Word-formation in English. Cambridge.
37. Jackendoff, R. (1972). The structure of English noun. Cambridge.
38. Miller, J. (2002). An Introduction English syntax. Edimburg.

39. Bresnan, J. (1979). *Theory of Complementation in English syntax*. London.
40. Andeson, J. (1968). *The grammar of case*. London.
41. Andeson, J. (1975). *Noun phrase as adjective*. London.
42. Hewson, J. (1972). *Article and noun in English*. Paris.
43. Jensen, J. (1990). *Morphology. Word Structure in Generative Grammar*. Amsterdam.
44. Lyons, J. (1968). *Introduction to theoretical linguistical*. Cambridge.
45. Michael, L. J. (1973). *Studies in English Generics*. London.
46. Askedal, O, J. (2010). *Noam Chomsky and language descriptions*. Philadelphia.
47. John, E. (1997). *Oxford Practice Grammar*. London
48. Jokl, N. (1972). "Naim be Frashëri e pasunimi i gjuhës shqipe", *Gjurmime albanologjike, Seria e shkencave filologjike II*. Prishtinë.
49. Josif, M. (2005). *Hyrje në sintaksën gjenerative*. Prishtinë.
50. Josif, M. (2008). *Rendi i fjalëve dhe struktura e fjalive kohore*. Prishtinë.
51. Juhn, A. (1977). *On case grammar*, London.
52. Karl, R. (1982). *Ctegorial grammar and word-formation*, Tübingen. Germany.
53. Kayen, R. (1982). *Nouns and Predicate*, Glow. Newsletter.
54. Kazumi, M. (1979). *Syntax and Style in Early English*. Tokyo.
55. Langendoen, T. (1969). *The study of syntax*. New York.
56. Lasnik, H. (2002). *The minimalit Program in Syntax*. Cambridge.
57. Laurie, B. (1983). *English word-formation*. New York.
58. Laurie, B. (1983). *English Word Formation*. Cambridge.
59. Lawri, B. (1996). *English Word-formation*. Cambridge.
60. Lees, R. B. (1960). *The Grammar of English Nominalization*. The Hague. Mouton.
61. Leonard, B. (2009). *The syntax of argument structure*. Cambridge.
62. Newmark, L. (1982). *Philip Hubbard, Peter Prifti. Standard Albanian, A reference grammar for students*. Stanford, California. USA.
63. Leslie, D. Alan Riding. (2004). *Essential Shakespeare handbook*. London.
64. Lilane, H. (1997). *The New Comparative syntax*. London.
65. Lloshi, Xh. (1999). *Stilistika dhe Pragmatika*. Tiranë.
66. Loyd, G. (1974). *Albanian phonology*. Wiesbaden. Germany.
67. Lynn, B. (1999). *English syntax*. New York.
68. Lyons, J. (1970). *Generative Syntax*. Harmondsworth.
69. Lyons, J. (1984). *Language Linguistics*. Cambridge University Pres.
70. Camaj, M. (1984). *Albanian grammar*. Wiesbaden, Germany.
71. Matthews, P.H. (1984). *Syntax*, Cambridge.
72. Max M. (2002). *Doing Grammar*. New York.
73. Çeliku, M (...). (1996). *Gramatika e gjuhës shqipe II*. Tiranë.

74. Memushaj, R. (2008). Gjuhësi gjenerative. Tiranë.
75. Merxhani, B. (1998). Formula të Neoshqiptarismës. Prishtinë.
76. Michael, M. (2008). English and American literature. Stuttgart.
77. Michaela, M. (2005). English General Nouns. Liverpool.
78. Mita, J. (2005). Hyrje në sintaksën gjenerative. Prishtinë.
79. Nushi, M. (2003). Gjuha e sotme shqipe. Prishtinë.
80. Chomsky, N. (1972). Studies on semantics in generative grammar. Paris.
81. Chomsky, N. (1980). Rules and representation. Oxford, London.
82. Chomsky, N. (1982). The generative enterprise. Dordrecht. Holland.
83. Chomsky, N. (1965). Aspects of the theory of syntax. Cambridge.
84. Chomsky, N. (1986). Knowledge of language. New York.
85. Chomsky, N. (2002). Syntactic Structures. New York.
86. Chomsky, N. (2007). Language and problems of knowledge, (përkth. në shqip Blerta Topalli). Tiranë.
87. Chomsky, N. 2010). Development of the Anglo-Saxon Language and Linguistic Universal. Philadelphia. Culicover, P. (1976). Syntax. New York.
88. Culicover, P. (1992). Syntax. London.
89. Culicover, P. (2005). Simple syntax. Oxford.
90. Culicover, P. (2007). Simpler syntax. Oxford.
91. Sgall, P (...). (1968). A functional approach to syntax, in generative description of language. New York.
92. Qesku, P. (2002). Fjalor Anglisht-Shqip, English-Albanian Dictionary. Tiranë.
93. Quirk R & Sidney Greenbaum. (1985). A comprehensive grammar of the English language. New York.
94. Raymond, M. (1986). English Grammar In Use. Cambridge.
95. Van, R. (1997). Valinm Randy, LaPolla. Syntax. New York.
96. Huddleston, R. (1976). An Introduction to English transformation syntax. New York.
97. Huddleston, R., Geoffrey Pullum. (2002). The Cambridge grammar of the English language. Cambridge.
98. Millaku, Sh. (2009). Kontributi i Zellik Harris për gjuhësinë, IASH. Tetovë.
99. Millaku, Sh. (2015). Kërkime gjuhësore. Prizren.
100. Millaku, Sh. (2011). Studime gjuhësore I. Prishtinë.
101. Millaku, Sh. (2011). Strukturat sintaksore. Prishtinë.
102. Millaku, Sh. (2009). (Profesor Selman Riza dhe Albanologjia) Studimet e Selman Rizes në fushën e morfologjisë. Korçë, f. 143-150.
103. Millaku, Sh. (2011). Historiku i nyjës se prapme (kontrast me gjuhët ballkanike), Edukologjia, nr.2, f.81-96. Prishtinë.

104. Millaku, Shkelqim
105. [The contrast of Direct Object between Albanian and English language](#)
106. ISSN: 2454-1362, <http://www.onlinejournal.in> -
<http://imperialjournals.com/index.php/IJIR/article/view/1320/1270>
<http://www.onlinejournal.in/IJIRV2I7/253.pdf>
107. Imperial Journal of Interdisciplinary Research, Dubai, 2016.
108. Millaku, Shkelqim The contrast of the gender between Albanian and English language, International Journal of Thales Educational Sciences (THEDS) ISSN (print): 2149-5130 -
http://media.wix.com/ugd/d4d001_2582d04ef0264786b60ca6e76227ebc3.pdf
109. 1-15; Vol.2, No.1, Turqi, 2016
110. Millaku, Shkelqim, 2015, The Compound Nouns, https://www.academia.edu/6091482/The_Compound_Nouns
111. Millaku, Shkelqim, 2016, [The Noun Phrases](#), Anglisticum Journal,
112. <http://www.anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/viewFile/580/647>
113. Millaku, Shkelqim, 2015, [The Direct Object](#), Anglisticum Journal,
114. <http://anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view/233>, Retrieved on February 17, 2016.
115. Millaku, Shkelqim, 2015, [The Genitive](#), Anglisticum Journal
116. <http://www.anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view/156>
117. Retrieved on February 17, 2016
<http://aasee.eu/anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view/1218>
118. Millaku, Shkelqim, THE FUNCTION OF NOUN PHRASES BETWEEN ALBANIAN AND ENGLISH, The 2016 WEI International Academic Conference Proceedings Vienna, Austria:
119. <http://www.westeastinstitute.com/wp-content/uploads/2016/05/Shkelqim-Millaku.pdf>
120. Pinker, S. (1984). Language Learnability of language development. London.
121. Mann, S. A. (1932). Short Albanian grammar. London.
122. Evertsen, L.S. (2004). Native American Literatures, New York.
123. Chalker, S, Edomnd Weiner. (1994). The Oxford dictionary of English grammar.
124. Givon, T. (1993). English grammar I. Philadelphia.
125. Givon, T. (1996). English grammar. Philadelphia.
126. Jupp, T.C & John Milne. (1968). English sentence structure. London.
127. Kelmendi, T. (2006). Kështjella e sintaksës. Prishtinë.
128. Kelmendi, T. (2008). Studime sintaksore. Prishtinë.

129. Verlag, V. (1986). English Grammar. Berlin.
130. Harris, Z. (1951). Structural linguistic. London.

Creative Commons licensing terms

Author(s) will retain the copyright of their published articles agreeing that a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0) terms will be applied to their work. Under the terms of this license, no permission is required from the author(s) or publisher for members of the community to copy, distribute, transmit or adapt the article content, providing a proper, prominent and unambiguous attribution to the authors in a manner that makes clear that the materials are being reused under permission of a Creative Commons License. Views, opinions and conclusions expressed in this research article are views, opinions and conclusions of the author(s). Open Access Publishing Group and European Journal of Foreign Language Teaching shall not be responsible or answerable for any loss, damage or liability caused in relation to/arising out of conflicts of interest, copyright violations and inappropriate or inaccurate use of any kind content related or integrated into the research work. All the published works are meeting the Open Access Publishing requirements and can be freely accessed, shared, modified, distributed and used in educational, commercial and non-commercial purposes under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).